

WYROK

W IMIENIU

RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 sierpnia 2015 roku

Sąd Okręgowy w Częstochowie Wydział I Cywilny w składzie:

Przewodniczący: SSO Lidia Dudek

Protokolant: Karolina Żerdzińska - Wydmuch

po rozpoznaniu w dniu 5 sierpnia 2015 roku w Częstochowie

na rozprawie

sprawy z powództwa małoletniej K. P. reprezentowanej przez przedstawicielkę ustawową A. B.

przeciwko (...) Spółce Akcyjnej w W.

o zapłatę

1. zasądza od pozwanej (...) Spółki Akcyjnej w W. na rzecz powódki K. P. kwotę **110.000,00 zł (sto dziesięć tysięcy złotych)** wraz z ustawowymi odsetkami w wysokości 13 % od dnia 8 lutego 2014 r. do dnia 22 grudnia 2014 r. i w wysokości 8% od dnia 23 grudnia 2014 r. do dnia zapłaty oraz dalszymi odsetkami ustawowymi w razie zmiany ich wysokości

2. zasądza od pozwanej (...) Spółki Akcyjnej w W. na rzecz powódki K. P. tytułem renty wyrównawczej kwotę **10.000,00 zł (dziesięć tysięcy złotych)** za okres od stycznia 2014 r. do sierpnia 2015 r. wraz z ustawowymi odsetkami:

- od kwoty 500,00 zł (pięćset złotych) w wysokości 13 % od dnia 8 lutego 2014 r. do dnia 22 grudnia 2014 r. i w wysokości 8% od dnia 23 grudnia 2014 r. do dnia zapłaty oraz dalszymi odsetkami ustawowymi w razie zmiany ich wysokości;
- od kwoty 500,00 zł (pięćset złotych) w wysokości 13 % od dnia 11 lutego 2014 r. do dnia 22 grudnia 2014 r. i w wysokości 8% od dnia 23 grudnia 2014 r. do dnia zapłaty oraz dalszymi odsetkami ustawowymi w razie zmiany ich wysokości;
- od kwoty 500,00 zł (pięćset złotych) w wysokości 13 % od dnia 11 marca 2014 r. do dnia 22 grudnia 2014 r. i w wysokości 8% od dnia 23 grudnia 2014 r. do dnia zapłaty oraz dalszymi odsetkami ustawowymi w razie zmiany ich wysokości;
- od kwoty 500,00 zł (pięćset złotych) w wysokości 13 % od dnia 11 kwietnia 2014 r. do dnia 22 grudnia 2014 r. i w wysokości 8% od dnia 23 grudnia 2014 r. do dnia zapłaty oraz dalszymi odsetkami ustawowymi w razie zmiany ich wysokości;
- od kwoty 500,00 zł (pięćset złotych) w wysokości 13 % od dnia 11 maja 2014 r. do dnia 22 grudnia 2014 r. i w wysokości 8% od dnia 23 grudnia 2014 r. do dnia zapłaty oraz dalszymi odsetkami ustawowymi w razie zmiany ich wysokości;

- od kwoty 500,00 zł (pięćset złotych) w wysokości 13 % od dnia 11 czerwca 2014 r. do dnia 22 grudnia 2014 r. i w wysokości 8% od dnia 23 grudnia 2014 r. do dnia zapłaty oraz dalszymi odsetkami ustawowymi w razie zmiany ich wysokości;
- od kwoty 500,00 zł (pięćset złotych) w wysokości 13 % od dnia 11 lipca 2014 r. do dnia 22 grudnia 2014 r. i w wysokości 8% od dnia 23 grudnia 2014 r. do dnia zapłaty oraz dalszymi odsetkami ustawowymi w razie zmiany ich wysokości;
- od kwoty 500,00 zł (pięćset złotych) w wysokości 13 % od dnia 11 sierpnia 2014 r. do dnia 22 grudnia 2014 r. i w wysokości 8% od dnia 23 grudnia 2014 r. do dnia zapłaty oraz dalszymi odsetkami ustawowymi w razie zmiany ich wysokości;
- od kwoty 500,00 zł (pięćset złotych) w wysokości 13 % od dnia 11 września 2014 r. do dnia 22 grudnia 2014 r. i w wysokości 8% od dnia 23 grudnia 2014 r. do dnia zapłaty oraz dalszymi odsetkami ustawowymi w razie zmiany ich wysokości;
- od kwoty 500,00 zł (pięćset złotych) w wysokości 13 % od dnia 11 października 2014 r. do dnia 22 grudnia 2014 r. i w wysokości 8% od dnia 23 grudnia 2014 r. do dnia zapłaty oraz dalszymi odsetkami ustawowymi w razie zmiany ich wysokości;
- od kwoty 500,00 zł (pięćset złotych) w wysokości 13 % od dnia 11 listopada 2014 r. do dnia 22 grudnia 2014 r. i w wysokości 8% od dnia 23 grudnia 2014 r. do dnia zapłaty oraz dalszymi odsetkami ustawowymi w razie zmiany ich wysokości;
- od kwoty 500,00 zł (pięćset złotych) w wysokości 13 % od dnia 11 grudnia 2014 r. do dnia 22 grudnia 2014 r. i w wysokości 8% od dnia 23 grudnia 2014 r. do dnia zapłaty oraz dalszymi odsetkami ustawowymi w razie zmiany ich wysokości;
- od kwoty 500,00 zł (pięćset złotych) w wysokości 8% od dnia 11 stycznia 2015 do dnia zapłaty oraz dalszymi odsetkami ustawowymi w razie zmiany ich wysokości;
- od kwoty 500,00 zł (pięćset złotych) w wysokości 8% od dnia 11 lutego 2015 do dnia zapłaty oraz dalszymi odsetkami ustawowymi w razie zmiany ich wysokości;
- od kwoty 500,00 zł (pięćset złotych) w wysokości 8% od dnia 11 marca 2015 do dnia zapłaty oraz dalszymi odsetkami ustawowymi w razie zmiany ich wysokości;
- od kwoty 500,00 zł (pięćset złotych) w wysokości 8% od dnia 11 kwietnia 2015 do dnia zapłaty oraz dalszymi odsetkami ustawowymi w razie zmiany ich wysokości;
- od kwoty 500,00 zł (pięćset złotych) w wysokości 8% od dnia 11 maja 2015 do dnia zapłaty oraz dalszymi odsetkami ustawowymi w razie zmiany ich wysokości;
- od kwoty 500,00 zł (pięćset złotych) w wysokości 8% od dnia 11 czerwca 2015 do dnia zapłaty oraz dalszymi odsetkami ustawowymi w razie zmiany ich wysokości;
- od kwoty 500,00 zł (pięćset złotych) w wysokości 8% od dnia 11 lipca 2015 do dnia zapłaty oraz dalszymi odsetkami ustawowymi w razie zmiany ich wysokości;
- od kwoty 500,00 zł (pięćset złotych) w wysokości 8% od dnia 11 sierpnia 2015 do dnia zapłaty oraz dalszymi odsetkami ustawowymi w razie zmiany ich wysokości;

3. zasądza od pozwanej (...) Spółki Akcyjnej w W. na rzecz powódki K. P. rentę w kwocie **500,00 zł (pięćset złotych)** w okresie od września 2015 r. do dnia zakończenia edukacji, w normalnym jej toku, przez powódkę, płatną do 10-go dnia każdego miesiąca wraz z ustawowymi odsetkami w wysokości 8 % w stosunku rocznym oraz dalszymi odsetkami ustawowymi w razie zmiany ich wysokości w przypadku uchybienia terminowi płatności jakiegokolwiek z rat;
4. w pozostałej części powództwo oddala;
5. zasądza od pozwanej (...) Spółki Akcyjnej w W. na rzecz powódki K. P. kwotę **2.591,73 zł (dwa tysiące pięćset dziewięćdziesiąt jeden złotych siedemdziesiąt trzy grosze)** tytułem zwrotu kosztów procesu;
6. nakazuje pobrać od pozwanej (...) Spółki Akcyjnej w W. na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Częstochowie kwotę **3.931,96 zł (trzy tysiące dziewięćset trzydzieści jeden złotych dziewięćdziesiąt sześć groszy)**, tytułem zwrotu kosztów sądowych, których powódka nie była obowiązana uiścić.

Sygn. akt I C 27/15

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 20 stycznia 2015 r. powódka K. P., zastępowana przez matkę A. B., wniosła o zasądzenie od pozwanej (...) Spółki Akcyjnej w W. kwotę 200.000,00 zł, na którą składała się kwota 50.000,00 zł tytułem odszkodowania w wyniku znacznego pogorszenia sytuacji życiowej powódki oraz kwota 150.000,00 zł tytułem zadośćuczynienia za doznaną przez powódkę krzywdę wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 8 lutego 2014 r. do dnia zapłaty. Ponadto wniosła o zasądzenie od pozwanej renty w kwocie 1.500,00 zł płatnej do 10-go dnia każdego miesiąca z ustawowymi odsetkami na wypadek uchybienia terminowi płatności którejkolwiek z rat, do ukończenia przez powódkę studiów w ramach jej toku edukacji, poczynając od dnia 11 stycznia 2014 r. wraz z odsetkami ustawowymi.

W uzasadnieniu pozwu powódka wskazała, że w dniu 21 grudnia 2013 r. doszło do wypadku, w którym śmierć poniósł ojciec powódki J. P.. Sprawcą wypadku był kierowca samochodu osobowego, który był ubezpieczony od odpowiedzialności cywilnej w ramach umowy ubezpieczenia łączącej go z pozwaną. J. P., jako ojciec powódki, łożył na jej utrzymanie i czyniłby to do czasu jej usamodzielnienia, gdyby nie jego śmierć. Tymczasem koszty utrzymania powódki są duże i wraz z wiekiem będą wzrastać. Sytuacja finansowa J. P. była na tyle dobra, że mógłby on pokrywać koszty utrzymania powódki, ponadto istniała perspektywa poprawy jego sytuacji majątkowej. Sytuacja powódki w wyniku śmierci ojca znacznie się pogorszyła. Bardzo wyraźnie odczuwa jego brak w swoim życiu, czuje się osamotniona, osłabiona pod względem energii życiowych. J. P. aktywnie uczestniczył w jej opiece. Cały ciężar utrzymania i wychowania spoczywa obecnie na matce powódki, która z racji wykonywanej pracy nie może w pełni zastąpić jej zmarłego ojca. Powódka bezpowrotnie utraciła więź jaka ją łączyła ze zmarłym ojcem, która mogła jeszcze przetrwać przez co najmniej 30 kolejnych lat. Utraciła pełną rodzinę, stając się pólsierotą. Powódka nie umie się z tym pogodzić pomimo upływu czasu od tragicznego zdarzenia. Próby polubownego załatwienia sprawy nie przyniosły skutku, albowiem zaproponowane przez pozwaną kwoty tytułem odszkodowania i zadośćuczynienia nie odzwierciedlają faktycznej szkody i krzywdy jakich powódka doznała w związku ze śmiercią J. P..

W odpowiedzi na pozew pozwana wniosła o oddalenie powództwa w całości. Zdaniem pozwanej wypłacona powódce kwota zadośćuczynienia stanowi ekonomiczną wartość odczuwalną, nie jest również niska, biorąc pod uwagę obecną sytuację ekonomiczną. Żądana przez powódkę kwota zadośćuczynienia nie stanowi kompensaty krzywdy, lecz będzie stanowić nieuzasadnione wzbogacenie. Pozwana wskazała, że powódka nie udowodniła, aby jej sytuacja życiowa uległa pogorszeniu w związku ze śmiercią J. P. w stopniu większym niż to zostało ustalone w postępowaniu odszkodowawczym. Podniosła przy tym, iż należy wyraźnie oddzielić przesłanki do przyznania odszkodowania od przesłanek uzasadniających przyznanie zadośćuczynienia. W ocenie pozwanej powódka nie udowodniła również przesłanek do przyznania jej renty. Pozwana podniosła ponadto, że szkoda, która jest warunkiem przyznania renty wskazanej w art. 446 § 2 k.c. nie wystąpi jeżeli zostanie pokryta w całości rentą z ubezpieczenia społecznego, co ma miejsce w niniejszej sprawie.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

K. P. urodziła się w dniu (...) Jej ojcem był J. P., a matką jest A. B..

Dowód: odpis skrócony aktu urodzenia (k. 13 akt).

W dniu 21 grudnia 2013 r. doszło do wypadku, w którym śmierć poniósł J. P.. Sprawcą wypadku był J. L. kierujący samochodem osobowym marki F. (...) o nr rej. (...), który w chwili wypadku posiadał polisę od odpowiedzialności cywilnej wystawioną przez pozwaną.

Sąd Rejonowy w Częstochowie wyrokiem z dnia 2 grudnia 2014 r. wydanym w sprawie IV K 560/14 uznał J. L. winnym popełnienia czynu, którego skutkiem była śmierć ojca powódki.

Dowód: odpis skrócony aktu zgonu (k. 14 akt), wyrok Sądu Rejonowego w Częstochowie z dnia 2 grudnia 2014 r., sygn. akt IV K 560/14 wraz z uzasadnieniem (k. 15 – 20 akt).

J. P. pracował w firmie swojego ojca. Dodatkowo dorabiał jako sprawozdawca w Radiu (...). Ponadto aktywnie uprawiał kolarstwo. W roku 2010 r. osiągnął przychód w wysokości 24.000,00 zł, w roku 2011 r. osiągnął przychód w wysokości 18.900,00 zł, w roku 2012 r. osiągnął przychód w wysokości 6.300,00 zł, zaś w 2013 r. osiągnął przychód w wysokości 23.100,00 zł. Ojciec powódki aktywnie uczestniczył w opiece i wychowaniu powódki.

Od września 2012 r. powódka uczęszcza na odpłatne zajęcia terapii logopedycznej. Rozpoznano u niej katar alergiczny, astmę oskrzelową. Z tego powodu jest konsultowana alergologicznie i logopedycznie. A. B. z powodu konieczności opieki nad powódką wykazuje częste nieobecności w pracy. Opłaty związane z pobytem powódki w przedszkolu wynoszą 370,00 zł miesięcznie.

Dowód: zaświadczenie z dnia 4 lipca 2014 r. (k. 41 akt), informacja z (...) (k. 42 akt), zaświadczenia z 21 kwietnia 2015 r. (k. 98 akt), zaświadczenie z dnia 17 kwietnia 2015 r. (k. 99 akt), zaświadczenie lekarskie (k. 100 akt), faktury VAT za konsultacje logopedyczne i alergologiczne (k. 103-105 akt), umowa pobytu dziecka w przedszkolu (k. 126 akt), zeznania J. B. (protokół rozprawy z dnia 13 maja 2015 r., czas: 00:19:08 – 00:20:49), informacja ZUS (k. 171 akt), zeznania A. B. (protokół rozprawy z dnia 5 sierpnia 2015 r., czas 00:18:17-00:19:06).

Powódka jest dzieckiem prawidłowo rozwiniętym psychicznie. Widoczne są u niej cechy nadpobudliwości psychoruchowej. Po śmierci ojca zdradzała objawy zaburzeń adaptacyjnych. Zaburzenia te utrzymywały się przez okres pierwszych 6 miesięcy po tragicznej śmierci ojca. Obecnie nie obserwuje się u powódki zaburzeń rozwojowych czy emocjonalnych, które mogłyby być odległymi następstwem śmierci ojca.

Dowód: opinia biegłego psychologa (k. 174-177 akt).

A. B. jako przedstawicielka ustawowa powódki, będącej spadkobierczynią po J. P. spłaca w jej imieniu zobowiązania zaciągnięte przez J. P.. W skład masy spadkowej po J. P. wchodziło mieszkanie o pow. 56 m².

Dowód: korespondencja z Bankiem (...) S.A. (k. 114- 118 akt), dowody wpłat (k. 119-123 akt), oświadczenie o spłacie pożyczki (k. 124 akt), zeznania A. B. (protokół rozprawy z dnia 5 sierpnia 2015 r., czas 00:12:50-00:14:30).

Powódka jest uprawniona do renty rodzinnej po J. P. aktualnie w kwocie 1.126,06 zł brutto. Matka powódki osiąga zarobki w wysokości 3.700,00 zł brutto.

Dowód: informacja ZUS (k. 171 akt), zeznania A. B. (protokół rozprawy z dnia 5 sierpnia 2015 r., czas 00:16:20-00:17:00).

W dniu 3 stycznia 2014 r. pełnomocnik K. P. złożył wniosek skierowany do pozwanej o wypłatę zadośćuczynienia w kwocie 250.000,00 zł, odszkodowania w kwocie 100.000,00 zł oraz renty alimentacyjnej 1.500,00 zł.

Pozwana przyznała powódce kwotę 30.000,00 zł tytułem odszkodowania i 40.000,00 zł tytułem zadośćuczynienia.

Dowód: wniosek z dnia 3 stycznia 2014 r. (k. 28 – 33 akt), zeznania A. B. (protokół rozprawy z dnia 5 sierpnia 2015 r., czas 00:09:30-00:10:37).

Sąd ustalił stan faktyczny w sprawie na podstawie przedstawionej przez powódkę dokumentów. W ocenie Sądu nie budzi wątpliwości, iż zostały one sporządzone przez osoby, których podpisy znajdują się pod ich treścią lub też, że pochodzą one od organów w ich treści wskazanych. Forma i treść tych pism są właściwe dla dokonania wskazanych w nich czynności, nie zostały one także zakwestionowane przez żadną ze stron.

Ponadto uznał za wiarygodną opinię biegłego psychologa S. K.. Kompetencji biegłego do sporządzenia tej opinii nie można kwestionować. Wnioski w niej zawarte zostały sformułowane na podstawie wywiadu przeprowadzonego z powódką i jej matką. Jednocześnie treść opinii jest jasna, spójna i logiczna.

Sąd uznał za wiarygodne dowody z zeznań świadków. Treść zeznań poszczególnych świadków, pomimo bliskich więzów rodzinnych z powódką, wskazuje na brak konfabulacji w ich wypowiedziach. Odnośnie pytań, na które nie znali odpowiedzi uczciwie przyznawali, że nie mają wiedzy na ten temat. Ponadto treść ich zeznań wzajemnie się pokrywa, a także znajduje potwierdzenie w pozostałym materiale dowodowym zgromadzonym w sprawie.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Powódka K. P. w związku ze śmiercią swojego ojca domagała się zasądzenia od pozwanej zadośćuczynienia za doznaną krzywdę, odszkodowania z uwagi na znaczne pogorszenie jej sytuacji życiowej oraz renty.

Odpowiedzialność pozwanej (...) Spółki Akcyjnej w W. wobec powódki za skutki wypadku komunikacyjnego z dnia 21 grudnia 2013 r., w którym śmierć poniósł J. P., ojciec powódki, była co do zasady pomiędzy stronami bezsporna. Spór dotyczył natomiast zasadności i rozmiarów tej odpowiedzialności, w tym wysokości zadośćuczynienia i odszkodowania należnego powódce oraz przyznania jej renty.

Odnosząc się do żądania zasądzenia zadośćuczynienia, należy stwierdzić, że stosownie do art. 446 § 4 k.c. sąd może przyznać najbliższym członkom rodziny zmarłego, który poniósł śmierć w skutek uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia, od zobowiązanego do naprawienia szkody odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę.

Do kategorii krzywdy kompensowanej zadośćuczynieniem pieniężnym na podstawie art. 446 § 4 k.c. zalicza się w piśmiennictwie i judykaturze w szczególności takie uszczerbki niemajątkowe wywołane śmiercią osoby najbliższej, jak: wstrząs psychiczny, cierpienia psychiczne, spadek sił życiowych, przyspieszenie rozwoju choroby, uczucie smutku, tęsknoty, żalu, poczucie osamotnienia, utrata wsparcia, rady, towarzystwa, niemożność odnalezienia się w nowej sytuacji, zaburzenia w prawidłowym funkcjonowaniu rodziny, pozbawienie osobistych starań rodziców o utrzymanie i wychowanie dziecka, poczucie sieroctwa, niższej wartości wobec rówieśników, zachwianie poczucia bezpieczeństwa, pogorszenie ogólnej sytuacji życiowej dziecka. O rozmiarze krzywdy małego dziecka doznanej wskutek śmierci rodziców decyduje przede wszystkim pozbawienie, niedającego się przecenić, udziału rodziców w życiu dziecka, jego rozwoju, dorastaniu, dojrzewaniu (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia: 3 czerwca 2011 r., III CSK 279/10, Lex 898254; 10 maja 2012 r., IV CSK 416/11, Lex 1212823; 20 grudnia 2012 r., IV CSK 192/12, Lex 1288712; 7 marca 2014 r., IV CSK 374/13, Lex 1458653; 27 czerwca 2014 r., V CSK 445/13, Lex 1504588; 17 kwietnia 2015 r., III CSK 173/14, Lex nr 1745796).

W przedmiotowej sprawie nie ulega wątpliwości, że krzywda jakiej doznała powódka w związku ze śmiercią swojego ojca jest znaczna, nawet jeżeli z powodu wieku powódka nie do końca jest tego świadoma. K. P. w chwili śmierci J. P. była jeszcze dzieckiem, nie skończyła jeszcze 4 lat. Z tego względu powódka bezpowrotnie utraciła możliwość wychowywania i wyrastania w pełnej rodzinie. Miała możliwość kontaktów z ojcem, które są tak ważne dla każdego człowieka, jedynie w początkowym okresie swojego życia. Obecnie już do końca swojego życia będzie musiała się

pogodzić z faktem nieobecności w jej życiu jednego z najważniejszych członków rodziny. Krzywda powódki jest tym większa, że J. P. odpowiedzialnie podchodził do swojej roli ojca. Spędzał wiele czasu ze swoją córką, opiekował się nią i wychowywał. Istniała więc wielce prawdopodobna perspektywa, że ich wzajemna relacja w przyszłości ulegałaby dalszemu pogłębieniu i rozwojowi. Mając zaś na uwadze wiek i stan zdrowia J. P. można zakładać, że relacja pomiędzy nimi przetrwałaby jeszcze stosunkowo długi okres czasu. Śmierć J. P. przekreśliła jednak te perspektywy. Trzeba też podkreślić, że relacji z ojcem nie zastąpią powódce relacje z innymi osobami. Nawet większe zaangażowanie ze strony bliskich jej osób w opiekę nad nią i wychowywanie nie będą w stanie zrekompensować jej bezpowrotnie utraconej relacji z ojcem.

W związku z powyższym należało uznać, że odpowiednią kwotą zadośćuczynienia, która będzie stanowiła realną rekompensatę za doznaną przez nią krzywdę będzie kwota 150.000,00 zł. Zadośćuczynienie w takiej wysokości umożliwi powódce przynajmniej w części uśmierzenie bólu po śmierci ojca, a jednocześnie kwota ta nie będzie stanowić źródła jej bezpodstawnego wzbogacenia. Uwzględniając wcześniejszą zapłatę przez pozwaną kwoty 40.000,00 zł tytułem zadośćuczynienia, ostatecznie w wyroku należało przyznać powódce kwotę 110.000,00 zł. Przyznanie zadośćuczynienia w wyższej kwocie zdaniem Sądu przekraczałoby stopień krzywdy doznanej przez powódkę, z tego też powodu powództwo w tym zakresie zostało oddalone.

Żądanie powódki o przyznanie odszkodowania w związku ze znacznym pogorszeniem jej sytuacji życiowej z uwagi na śmierć J. P. jest nieuzasadnione. Należy się zgodzić z wypowiedianym w piśmiennictwie oraz orzecznictwie poglądem, że po ustanowieniu art. 446 § 4 k.c. nie ma potrzeby ani podstaw do podtrzymywania dominującej wcześniej wykładni art. 446 § 3 k.c. i uznawania, że stosownym odszkodowaniem należnym na podstawie tego przepisu są objęte także uszczerbki niemajątkowe (zob. wyroki Sądu Najwyższego z dnia: 21 października 2009 r., I PK 97/09, Lex 558566; 10 maja 2012 r., IV CSK 416/11, Lex 1212823; 27 czerwca 2014 r., V CSK 445/13, Lex 1504588). W obecnym stanie prawnym odszkodowanie to powinno obejmować jedynie naprawienie szkody majątkowej. O ile jednak nie budzi wątpliwości sam pogląd o ograniczeniu stosownego odszkodowania za znaczne pogorszenie sytuacji życiowej do naprawienia jedynie szkody majątkowej, o tyle rodzą się istotne z punktu widzenia praktyki orzecniczej problemy kwalifikacji poszczególnych uszczerbków spowodowanych śmiercią osoby najbliższej, jako majątkowych lub niemajątkowych na potrzeby stosowania przepisów art. 446 § 3 i art. 446 § 4 k.c. Wątpliwości w tym zakresie powinny być rozstrzygane na rzecz niemajątkowego kwalifikowania uszczerbku i jego kompensowania zadośćuczynieniem pieniężnym zasądzanym na podstawie art. 446 § 4 k.c., ponieważ stosowne odszkodowanie, które przewiduje art. 446 § 3 k.c., nie ma już tak uznaniowego jak dawniej charakteru (por. wyrok Sądu Najwyższego z 17 kwietnia 2015 r., III CSK 173/14, Lex nr 1745796). W przedmiotowej sprawie powódka nie udowodniła, że w związku ze śmiercią ojca znacznie pogorszyła się jej sytuacja życiowa. Przedstawiane przez nią argumenty dla uzasadnienia tego żądania stanowią w istocie uszczerbek niemajątkowy jakiego doznała w związku z tragiczną śmiercią ojca, który to został uwzględniony przy przyznawaniu jej zadośćuczynienia za doznaną krzywdę. Kwestia spłaty przez powódkę długów spadkowych nie stanowi źródła pogorszenia jej sytuacji materialnej, zwłaszcza że odziedziczyła po ojcu mieszkanie, którego wartość przekracza spłacane przez nią długi. Z tego powodu powództwo w tym zakresie zostało oddalone.

Częściowo zasadne okazało się żądanie powódki o przyznanie jej renty. Przepis art. 446 § 2 k.c. uzależnia skuteczne domaganie się zasądzenia renty od istnienia obowiązku alimentacyjnego po stronie osób zmarłych (art. 128, art. 133 k.r.o.), ich możliwości zarobkowych i majątkowych oraz zakresu potrzeb uprawnionego (art. 135 § 1 k.r.o.). Renta ma charakter odszkodowawczy, stanowi wynagrodzenie straty, jakiej doznała osoba uprawniona do alimentacji przez niemożność uzyskania świadczenia zezwalającego na zaspokojenie jej wszystkich potrzeb. Zmierza zatem do restytucji, w granicach możliwych do zrealizowania, stanu rzeczy, jaki istniał w chwili zdarzenia wywołującego szkodę. Określenie wysokości należnego uprawnionemu świadczenia uwzględniać powinno kwotę, jaką zobowiązany alimentowałby go oraz otrzymywaną od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych rentę rodzinną. Przy ustalaniu zakresu zobowiązania zmarłego, który był obciążony obowiązkiem alimentacyjnym, sąd musi dokonać oceny nie tylko rzeczywiście uzyskiwanych przez niego dochodów, ale jego możliwości zarobkowych. Wyznaczenie tych możliwości powinno być oparte na realnych podstawach, przemawiających za tym, że z dużym stopniem prawdopodobieństwa

zmarły osiągnąłby oznaczone dochody (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 28 marca 2013 r., III APa 13/12, Lex nr 1394265; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 maja 2004 r., IV CK 371/04, Lex nr 174213).

Nie ulega wątpliwości sama podstawa żądania przyznania powódce renty, albowiem J. P., jako jej ojciec, był zobowiązany do lożenia na jej utrzymanie. Przy rozstrzygnięciu zasadności tego żądania nie można też pominąć wypłacanej powódce renty rodzinnej, której obecnie wysokość wynosi 1.126,06 zł brutto. Niemniej jednak w ocenie Sądu realne możliwości zmarłego jak i potrzeby powódki przewyższają wypłacaną jej rentę rodzinną.

Odnosząc się do możliwości finansowych zmarłego w chwili śmierci należy stwierdzić, że były one na przeciętnym poziomie. Z danych znajdujących się w aktach sprawy wynika, że J. P. średnio zarabiał w roku około 20.000,00 zł. Biorąc jednak pod uwagę jego wiek i stan zdrowia, jego dochody powinny być znacznie wyższe. Również perspektywy zwiększenia jego dochodów w chwili śmierci były realne, co pozwalało przy ustalaniu jego możliwości finansowych brać pod uwagę stan jaki mógłby zaistnieć w przyszłości, a nie jego realne dochody w chwili śmierci. Nie można wykluczyć, iż w przyszłości J. P. przejąłby działalność gospodarczą prowadzoną przez swojego ojca, zmarły pracował bowiem do chwili swojej śmierci w firmie ojca. Oznaczałoby to znaczne podwyższenie osiągniętych przez niego dochodów. Biorąc zaś pod uwagę wiek zmarłego i w ten sposób potencjalnie zakładając wiek jego ojca, do przejścia firmy mogłoby dojść raczej w bliższej niż dalszej perspektywie. Nie można również całkowicie abstrahować od faktu, że J. P. zajmował się kolarstwem, a także dziennikarstwem sportowym. Z obu tych źródeł potencjalnie mógł również osiągać dochody, co zresztą czynił komentując w radiu zawody żużlowe. Wykorzystując zaś swoje doświadczenie mógł zająć się trenowaniem młodych adeptów kolarstwa. Ustalając więc możliwości zarobkowe zmarłego należało przyjąć ich wysokość w wyższej wysokości – 3.000,00 zł, wynikającej z jego możliwości zarobkowania, niż na podstawie realnie osiągniętych dochodów w chwili śmierci.

Również potrzeby powódki są wyższe niż przyznawana jej renta rodzinna. Powódka choruje na alergię, co przekłada się na zwiększone koszty potrzebne na wizyty lekarskie oraz na zakup niezbędnych leków. Powódka ma również problemy logopedyczne, co także czyni konieczność ponoszenia dodatkowych kosztów wizyt lekarskich oraz terapii logopedycznej, na którą K. P. uczęszcza.

W związku powyższym Sąd uznał za zasadne żądanie powódki o przyznanie jej renty, niemniej jednak nie w takiej wysokości jak tego żądała powódka. W ocenie Sądu zasadnym jest przyznanie jej renty w wysokości 500,00 zł miesięcznie. Jej wysokość stanowi realną kompensatę szkody jaką poniosła powódka w związku ze śmiercią osoby zobowiązanej do jej alimentowania i w związku z tym niemożność zaspokajania jej wszystkich potrzeb. Renta w tej kwocie będzie ponadto odzwierciedlać potencjalne możliwości zarobkowe zmarłego. Jednocześnie należało ustalić, że renta będzie wypłacana do dnia zakończenia przez powódkę edukacji w normalnym jej toku, jako najbardziej prawdopodobnego dnia ustania obowiązku alimentacyjnego J. P. gdyby w dalszym ciągu żył.

Odnosząc się do terminu wypłaty renty, Sąd uwzględnił żądanie powódki i ustalił, że renta będzie wypłacana 10 –go dnia każdego miesiąca wraz z ustawowymi odsetkami w wysokości 8 % w stosunku rocznym oraz dalszymi odsetkami ustawowymi w razie zmiany ich wysokości w przypadku uchybienia terminowi płatności jakiegokolwiek z rat.

Dodatkowo na rzecz powódki została zasądzona renta wyrównawcza za okres od daty wydania decyzji przez pozwaną o nieuwzględnieniu żądania przyznania powódce renty odszkodowawczej do daty wydania wyroku. Stan uzasadniający przyznanie powódce renty istniał bowiem już od momentu śmierci J. P.. Brak jej zapłaty w tym okresie uzasadniał więc przyznanie jej renty wyrównawczej. Kwota przyznana z tego tytułu stanowi iloczyn miesięcznych rat w wysokości po 500,00 zł oraz liczby miesięcy, w których renta, pomimo konieczności, nie była przez pozwaną wypłacana.

Żądanie zasądzenia renty w kwocie przewyższającej kwotę 500,00 zł miesięcznie było niezasadne, co uzasadniało oddalenie powództwa w tym zakresie.

Powódka wniosła o zasądzenie ustawowych odsetek za opóźnienie wiążąc ich początek z datą wydania decyzji przez pozwaną zakład ubezpieczeń, w której przyznano jej tytułem zadośćuczynienia kwotę 40.000,00 zł i jednocześnie nie uwzględniono żądania w zakresie przyznania jej renty. Sąd podzielił argumentację powódki w tym zakresie.

Zadośćuczynienie nie jest bowiem odszkodowaniem szacowanym według cen z daty jego określenia (art. 363 § 2 k.c.), ani też rozstrzygnięcie o tym roszczeniu nie ma charakteru kształtującego (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 lutego 2011 r., sygn. akt I CSK 243/10, Lex nr 848109). Nie jest więc słuszne, w świetle art. 481 § 1 k.c., aby poszkodowany nie uzyskał należnego mu wynagrodzenia za poniesioną krzywdę tylko z uwagi na postawę zobowiązanego do wypłaty zadośćuczynienia oraz czas trwania procesu cywilnego. Z tego też względu, na podstawie art. 481 § 1 k.c., Sąd zasądził od przyznanej powódce kwoty tytułem zadośćuczynienia ustawowe odsetki od dnia 8 lutego 2014 r. do dnia zapłaty. Odnosząc się do renty wyrównawczej Sąd zasądził odsetki ustawowe z datą początkową oddzielną dla każdej z miesięcznych rat rent, uznając, że powinny być płatne do dnia 10-go każdego miesiąca. Przy czym odsetki ustawowe od renty za styczeń 2014 r. należało zasądzić od 8 lutego 2014 r., czyli od dnia następnego od wydania decyzji przez pozwany zakład ubezpieczeń o odmowie uwzględnienia wniosku powódki o przyznaniu jej renty.

Z uwagi na zmianę wysokości odsetek ustawowych Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 16 grudnia 2014 r. w sprawie wysokości odsetek ustawowych (Dz. U. z 2014 r., poz. 1858), za okres od dnia 8 lutego 2014 r. do 23 grudnia 2014 r. zasądzone odsetki w wysokości 13%, a za przypadający później okres odsetki ustawowe zostały ustalone w wysokości 8%, z zastrzeżeniem, że w przypadku ponownej zmiany wysokości odsetek ustawowych, będą one naliczane w wysokości zgodnej z obowiązującymi przepisami w dniu ich naliczania.

O kosztach postępowania orzeczono na podstawie art. 100 k.p.c.

Koszty poniesione w toku procesu przez powódkę obejmowały koszty wpisu sądowego – 4.000,00 zł, zastępstwa procesowego – 7.200,00 zł i opłatę od pełnomocnictwa – 17,00 zł. Razem 11.217,00 zł.

Koszty poniesione przez pozwaną obejmowały koszty zastępstwa procesowego w kwocie 7.200,00 zł i opłatę od pełnomocnictwa w kwocie 17,00 zł.

Łącznie koszty procesu wyniosły w zakresie żądań każdego z powodów po 18.434,00 zł.

Powódka wygrała proces w 53,21 %. Po stosunkowym rozdzieleniu kosztów pozwana powinna zwrócić powódce kwotę 2.591,73 zł tytułem kosztów według następującego wyliczenia:

- $18.434,00 \text{ zł} \times 46,79/100 - 11.217,00 \text{ zł} = -2.591,73 \text{ zł}$ lub
- $18.434,00 \text{ zł} \times 53,21/100 - 7.217,00 \text{ zł} = 2.591,73 \text{ zł}$.

Taka też kwota tytułem kosztów postępowania została przyznana od pozwanej na rzecz powódki.

Na podstawie art. 113 ust. 1 u.k.s.c. Sąd nakazał pobrać od pozwanej na rzecz Skarbu Państwa kwotę 3.931,96 zł z tytułu kosztów procesu, których powódka nie była zobowiązana uiścić. Pozwana uległa w 53,21 % i w takim stosunku powinna zwrócić koszty jakie tymczasowo wyłożył w sprawie Skarb Państwa z uwagi na częściowe zwolnienie powódki z kosztów sądowych. Koszty Skarbu Państwa w niniejszej sprawie wyniosły w sumie 7.389,52 zł, na którą to kwotę składa się opłata od pozwu w wysokości 6.900,00 zł oraz koszty wynagrodzenia biegłego w wysokości 489,52. Wyliczając 53,21% z kwoty 7.389,52 zł otrzymuje się kwotę 3.931,96 zł i taką też kwotę należało pobrać od pozwanej na rzecz Skarbu Państwa.